

FÖLDRAJZI KÖZNEVEK ÉS FÖLDRAJZI JELLEGŰ JELZŐK TISZASZŐLŐSÖN

FEKETE PÉTER

Sokszor elhangzott megállapítás, hogy a földrajzi nevek, ezen belül is különösen a köznevek, hűen őrzik egy-egy tájegység jellegét, múltját, mutatják a jelenét. Az is közismert, hogy a régi paraszti gazdálkodás megszűntével feledésbe kerülnek ezek a nevek. Ma már az ország területének tekintélyes részén összegyűjtötték a ma még élő névanyagot. A gyűjtést csak kevés helyen követte a földrajzi köznevek bemutatása, értelmezése. Ennek a munkának az elvégzése is időszerűnek látszik.

Igaz, hogy egy község földrajzi közneveinek bemutatása szerény eredményre vezet, de ha több községben elvégzik ezt a munkát, akkor az így nyert adatok birtokában már meg lehet kísérelni általános megállapításokat is.

Tiszaszőlősön az úrbérrendezésig s a vele összefüggő vízszabályozásig mocsarak, tavak, erek, fokok uralták a határt. A földművelésre a külterületnek csak kisebb része, az ún. felsőüfőd volt alkalmas. A mai dűlőnevek nagy része ennek a régi vizes világnak az emléke. Az úrbérrendezéssel és a vízszabályozással együtt járó határrendezés után vált jelentősebbé a földművelés. Ez a nevek változására is erősen hatott. A még fellelhető földrajzi köznevek és földrajzi jellegű jelzők jól mutatják a régi állapotot. A 143 köznévből 35 vízrajzi, 23 domborzati köznév. A számuk összesen 58. A vízrajzi és domborzati köznevek együttesen a közneveknek 40,48%-át teszik ki.

A bemutatott köznevek túlnyomó többségét a község földrajzi neveinek gyűjtése közben rögzítettem. Ezekkel a köznevekkel azonban (a község szülőfalum lévén) természetes beszédhelyzetben, funkcionálás közben is találkoztam, valamennyit a gyűjtésen kívül is jól ismertem.

A közneveket rendszerbe foglalva s a rendszeren belül köznyelvi formában betűrendben mutatom be, de a köznyelvi alaknak feltüntettem a népnyelvi formáját is. Ha ez egyezik a köznyelvivel, akkor a szokásos ~ jelet használok. Ezután következik az értelmezés.

Az értelmezés után zárójelbe téve számmal jelölöm, hogy a földrajzi köznév hány névben alapelem, vagy egyedül is tulajdonnév (az első szám), és hányszor fordul elő megkülönböztető elemként (második szám). A két szám közé ; -t teszek. Mindegyik használatára közlök egy-egy példát is. Ha a köznév egy névben található, akkor a nevet közlöm, a számot elhagyom. Ha a köznév csak alapelemként szerepel, egy számot írok, ha viszont csupán megkülönböztető elemként található, a szám mellett *-jelet használok. A

földrajzi név elmaradása azt jelenti, hogy a köznevet ma földrajzi névként nem használják. Több esetben közlök példamondatokat is.

Vízrajzi köznév

árok ~ 1. Mesterséges eredetű vízlevezető a külterületen.

2. Az úttest és a gyalogjáró közötti mesterséges eredetű vízlevezető a belterületen.

3. Nagy eső, áradás esetére ásott alkalmi vízlevezető. „Tavasszal kizs barázdaszerű árkokat ástunk a nagy árkokig, azon léfojt a víz, osz hamarabb mēkszáratt a főűd.”

áztató *ásztatóu* Kender puhítására használt, természetes eredetű vizes gödör. Kendérasztatóu.

berek ~ Vizenyős, terméketlen terület.

csapó *csapóu* Sík szántóterület egy korábbi fok helyén (1; 3*). Csapóu-járou. „Rígen ëty fok vóut itt, azon öntött ki a Tisza. Nagyon jóu főűd ez itt, rígen káposztafőűd is vóut. Öntözni sē kellett.”

csatorna ~ Mesterséges eredetű, Tiszafüredtől Kenderesig vezető ásott, betonozott vízlevezető csatorna. Csatorna.

döglött ~ A Tisza holt ága. Döglöt-Tisza. „A Döglödbe halászni is szoktunk.”

ér ~ Fenék, lapos, esős időben vízállás. Eredetileg nagyobb vízállás kiágazása (16; 7), Lippai-ér, Pap ere-gát.

fenék *fenek* Különböző mélységű hajlat, lapos, esős időben vízállás, kiszáradt ér, tó medre (11). Lóuri-fenek.

fertő *fertőu* Sásos, mocsaras terület (3). Sóus-fertőu; Sóus-fertőu-kút.

fok ~ Nagyobb vizekből (főképp a Tiszából) kiágazó természetes eredetű árok (10; 7). Kis-fok; Kis-fok-lapos.

göbe ~ Egymás mellett levő félkör alakú fenekek a Tisza közelében. Tavasszal vízállás (1; 7). Göbe; Göbe-erdőu.

hajlás ~ Kiszáradt ér kanyara. Pap ere-hajlás.

holt ág hóutt ág A régi medertől elvágott folyóág.

kanális ~ Mesterséges eredetű nagy, mély árok, általában állandóan víz áll benne.

kanyar ~ Folyókanyar és az általa alkotott szöglet. Aranyosi-kanyar.

kenderáztató *kendérasztatóu*. Folyó és állóvíz része, ahol kendert áztattak. „Több íje vízzel teli fenek, gödör vóut rígen a határba. Külön nem is nagyon nevesztük el ezeket sē.”

kotonya ~ Szántóföld, korábban mocsaras terület. Kotonya.

kotú ~ Piszkos, bűdös vízzel, vad növényzettel tele, igen mély, nagy gödör (2). Kis-fok-kotú.

köz ~ Eredetileg két vízág, most száraz fenék közötti terület. Sujmos-köz.

kút ~ Ásott kút (12; 2). Míszáros-kút; Kút-lapos.

lapály lapáj A Tisza egy szakaszának enyhén emelkedő, széles, vastag homokhordalékkal feltöltött partja. Lapáj; Csú-lapáj. „Csak a lapájon lehet fürdeni, másutt oja mój a Tisza még öürvínyes, hogy nem lehet.”

morotva ~ Hosszú, széles mély hajlat, lapos. Szöüllőüsi-morotva.

nóborda nóuborda Mocsaras, nyárfával benőtt terület (2). Kis-nóuborda; Nóuborda ere.

porong ~ A Holt-Tiszában levő sziget. Porong; Poronk-sziget.

rapály rapáj Azonos a lapállyal (1. ott).

rév rí Kompátkelőhely. Ríház.

sarok ~ 1. Nagy folyókanyar és az általa alkotott szöglet. Aranyosi-sarok.

2. Két utca találkozásánál levő szöglet.

sebes sebēs Szántóföldnek keskeny hajlatú része. Eredetileg fok (1; 4*). Sebēs; Sebēs-óudal.

sírok ~ Nagy területű, hosszú, széles lapos, szántó. Eredetileg tó (1; 3*). Sirok; Sirok-lapos.

szartos ~ Szántóterület fenékszerű hajlata. Egykor piszkos, zavaros víz, kenderáztató hely. Kendérásztató-szartos.

sziget ~ 1. Vízből kiemelkedő száraz rész. Tisza-sziget.

2. Egyenes felszínből való kiemelkedés. A vízszabályozás előtt víz vette körül. Kisz-sziget; Sziget-hát.

tó tóu Szántóterület kisebb-nagyobb fenékszerű mélyedésekkel, laposokkal. Eredetileg állóvíz volt. Tökös-tóu; Ökör-tóu-lapos.

tófenék tóufenek. Régi tónak kiszáradt medre.

torok ~ Szántóterület része. Eredetileg ér torkolata. Rëndēs torka.

úsztató úsztatóu Fenékszerű szántóterület. Eredetileg olyan víz, ahol az állatokat fürdették. Juúsztatóu.

A vízrajzok köznevek száma 35, a közneveknek 24,48%-a.

**Domborzati köznév (térszínforma, kiemelkedés,
mélyedés, alak)**

alj *ajj* 1. Talajkiemelkedés melletti mélyfekvésű sík tájrész (4). Csákán-szég-*ajj*.

csúcs ~ A szomszéd határba benyúló, háromszög alakú földdarab. Csúcs-düllő. Nevezik Határbelinek is.

domb ~ Csekély emelkedésű, lejtős oldalú terület. Páncílozs-domb.

farok ~ Elkeskenyedő, hosszan elnyúló földterület, a határrész vége (5). Rókás farka.

gödör ~ Természetes eredetű, valamint emberek által ásott kisebb-nagyobb mélyedés (6). Tasku gödre.

görbe ~ A tájrész alakjára utaló köznév (4*). Görbe-ér.

görcsös ~ Igen hosszú, mély, éles szögű hajlásokkal tele (girbe-görbe) természetes eredetű árok, fok. Görcsös-fok.

halom 1. Kerek alakú, kúphoz hasonló kiemelkedés a külterületen (13; 2). Balás-halom; Szik-halom laposa.

2. Széles, háttas, enyhe kiemelkedés a belterületen. Vermés-halom.

hát ~ Hosszan elnyúló, viszonylag széles, enyhe kiemelkedés (26; 3). Ceglédi-hát; Gellér-hát legelő.

homokhát ~ Homokos, enyhén kiemelkedő, kevésbé termékeny talajú határrész. Homokhát.

járó járó 1. Töltésen (gáton) keresztül vezető szekérút (8). Gréfl-járó.

2. Hosszú, enyhe lejtővel végződő tájrész, dűlő. Gyéprejáró.

kubik ~ A Tisza árterében a gát és a folyó közötti résznek igen mély, széles gödrei. A földet a gátépítéshez használták. Kubik-gödör.

lapos ~ 1. Szántóföldön enyhe hajlat. „Mindik különpséget tettünk, amikor dőgösztünk, hogy a háton vagy a laponon vígesztünk.”

2. Mélyebb fekvésű, széles, hosszú, esős időben vízzel borított terület (29). Gellér-lapos; Tóulapos-tér.

oldal *óudal* 1. Tájrésznek lejtős része, oldala (2). Sebés-óudal.

2. A határnak a falutól egy másik tájrész irányába eső területe, tájrésze. Domaházi-óudal.

part 1. Lejtős, jobbra gerincszerűen húzódó kiemelkedés (6; 2). Telek-part; Partajja.

2. Az álló- vagy folyóvíz partja.

rét rít Alacsony fekvésű, nagy területű, hajlatokkal tele szántó, árvizes időben a hajlatok vízállások. Alsóu-rít; Alsóu-rít partya.

sarok ~ 1. Nagy folyókanyar és az általa alkotott szöglet. Aranyosi-sarok.

2. Két utca találkozásánál levő szöglet.

szeg szég Mélyen fekvő területbe benyúló háromszögű, valamint félkör alakú kiemelkedés (2; 2). Sujmosz-szeg; Székhatár.

szél szíl 1. Egy határrész szélső része, vége. Sujmosz szíle.

2. A település vége. „Csak úgy montuk, a falu szílin lakik, meg ez még esz törtint a falu szílin.”

sziget ~ 1. Vízből kiemelkedő száraz rész. Tisza-sziget.

2. Egyenes felszínből való kiemelkedés. A vízszabályozás előtt víz vette körül (8; 5). Kisz-sziget; Sziget-hát.

tér 1. Falurész. Vásártér.

2. Egy utca jelentős kiszélesedése, közterület (4). Szobor tér.

3. A vízszabályozás után a gát és a meder közötti terület, ártér, valamint kiszáradt, de még nem művelhető terület. Tóulapos-tér.

völgy vőügy Két magaslat közötti alacsony fekvésű széles földterület (4; 2). Szíl-vőügy; Szíl-vőügy-lapos.

zug ~ 1. Fenékszerű mélyedések közötti hátság terület, szántó (3). Rëndézzug.

A domborzati köznevek száma 23, a közneveknek 16%-a.

Tájat jelölő köznév

dülő düllőü 1. Szántóként vagy szőlőként használt határrésznek úttal, árokkal körülhatárolt darabja (15; 2). Kucig-düllőü; Csontos-düllőü farka.

föld főüd 1. Megművelt határrésznek meghatározott növény vetésére használt darabja (7). Rípfőüd.

2. Egy birtokos tulajdonában levő összefüggő földdarab (6). Bubori-főüd.

gyalogföld gyalokfőüd A település szomszédságában 600–700 □-öl nagyságú parcellákból álló határrész. A gyalogmunkát végző zsellérek járandósága volt. Korábban elsősorban kapásnövényeket, zöldségféléket termeltek itt. „Jóuj járt, akineg gyalokfőüggye vóut, mer közel vóut a faluho, nem is rosz főüd vóut az. Nekem vóut három gyalokfőüdem is.”

hajóállomás hajóuáalomás Hajó kikötőhely a Tiszán. Hajóuáalomás.

halsózó halsóuzóü Szántó, régen haltenyésztésre szolgáló patak melletti kunyhó. Halsóuzóü.

határ ~ 1. A község külterületének a szomszéd község külterületével érintkező része (3; 1). Szíkhatár; Határ-út.

2. A falu tulajdonában levő külterület. „Naty határa van a falunknak.”

határbeli ~ A szomszéd határba benyúló, háromszög alakú földdarab. Határbeli. Nevezték Csúcs-dülőnek is.

homokosgödör *homokozsgödör* Az a hely, ahonnan a földet, homokot hordják a falusiak építéshez, az épületek tapasztásához.

járó járóu Enyhén lejtő tájrész. Gyéprejáróu.

kaszáló *kaszálóu* Rét, állandó fűtermő hely (6). Kis Jancsi-kaszálóu.

keresztgát *kérezgát* A Tisza folyó mai gátjával merőleges, útnak használt keskeny, hátszerű kiemelkedés, s a mellette levő földterület, dűlő. A vízszabályozás előtt a falut körülvevő körgát egy része. Ma a név tábla jelentése él csupán. Kérezgát. „A kérezgát a legjop főüd a határungba.”

kunyhó *kunyhóu* Szántóterület. Régi halászkunyhó emléke. Duna-kunyhóu.

legelő *legelőü* Fűves terület az állatok legeltetésére (3). Gëllér-legelőü.

major ~ Ma lakóház és termelészövetkezeti raktár. Régen uradalmi tulajdon cselédházakkal, gazdasági épületekkel, az uraság lakóházával. Oszkár-major.

nyilas ~ Szántóföld. Korábban kaszáló, rét. A földközösség és a nyíllal való földosztás korára utal (3). Kis-nyilas.

ráta ~ Kaszálónak egy meghatározott darabja (5). Sebës-ráta.

rét *rít* Alacsony fekvésű, nagy területű, hajlatokkal tele szántó, árvizes időben a hajlaton vízállások. Alsóu-rít; Alsóu-rít partya.

szérü *szírú* 1. A gabona összehordására és elcsépelésére kijelölt hely a külterületen.

2. Símára egyengetett, fütől, gyomnövénytől megtisztított rész az udvaron, ahova a gabonát cséplésre összegyűjtik. „Míg egyéni parasztok vóutunk, előüször hazahortunk mindén termínyt, od gépeltük el, kinyesgettük a kerbe, az udvarba a főüdet, oda hortuk, de a víge fele mán a falu szílin jelöltek ki éty területét, asz is úty híttuk, hoty szírú, oszt oda hortunk.”

tábla ~ Szántónak feltört terület. Gyépi-tábla.

tag ~ Egy-egy birtokos tulajdonában levő összefüggő birtokrész.

telek ~ 1. Szántó és legelő. Eredetileg kaszáló, legelő (3; 3). Kis-telek; Telek-ér.

2. Házhely.

temető *temetőü* Emberi temetkezésre, valamint állatok elföldelésére szolgáló körülkerített terület. Temetőü; Dögtemető (11; 3).

A tájat jelölő köznevek száma 22, a közneveknek 16%-a.

Út, utca jelentésű köznév

alé ~ Nagy fákkal szegélyezett széles dülőút és az út környéki szántóterület (2). Mai neve: Nagy-alé. Az utóbbi években a fákat kivágták, az utat felszántották, az alé név azonban még ma is közismert. „Ha nagy esőü vóút, ott a szíles úton csúszkálhattak a lovak szekérrel.”

átjáró *átjáróu* 1. Töltésen, gáton átvezető szekérút (6). Aranyosi-átjáróu.

2. Kompátjáró a Tiszán. Domaházi-átjáróu.

3. Az átjáráshoz alkalmas hely az árkokon.

dülő *düllőü* Szekérút a határban. „Egy-egy naty táblát körülvette az ije szekérút, úgy montuk, vígig megyünk a düllőün.”

földút *főüdút* Szilárd burkolat nélküli út a kül- és belterületen. „Mos má más mint rigén, akkor a faluba vóút ety kövesút, a többi mint főüd út vóút, nyárom poros, ősszel nyakig írőü sárral.”

gát ~ 1. A közlekedés céljára készített töltés (5). Geller-gát.

2. A Tisza mellett végigvezető árvízvédelmi töltés. Tisza-gát.

gyalogút ~ 1. A külterületen csak a gyalogosok közlekedését szolgáló, keskeny, kitaposott földút.

2. A belterületen a házak előtt vezető keskeny kitaposott földút, téglából kirakott vagy betonnal fedett keskeny járda.

járás ~ 1. Széles, állathajtó út (2). Csürhejárás.

2. Szőlőterületnek keskeny gyalogúttal több kisebb, egyenlő darabra osztott része. „Egy-ety kis ecssig vóút e, ribizlit, büszkét ültettünk egy-egy járás vígibe.”

járó 1. Töltésen (gáton) keresztül vezető szekérút (8). Gréfli-járóu.

kapu ~ Nagy fák közötti keskeny út bejárata és a környéke. Vaskapu.

kövesút ~ Szilárd burkolatú út.

köz 1. Nagyobb utakat összekötő keskeny, rövid földút, illetve egy esetben téglával kirakott kis gyalogút (6). Kalmár köz.

2. Zsákutca.

rámpa ~ Gáton, vasúti töltésen átvezető út (4). Sós Julis rámpa.

sor Két házsorból álló falurész és a közte lévő két utca. Újsor. „Rigē csak úgy montuk, hogy az Újsoron ez még az, mán tuttuk is, hogy mejik út, mer mindénkit ismerünk. Mos van valami neve mindëgyiknek, de asz mos sē tuggyuk.”

sorompó sorompóu A vasúti átjárót lezáró rúd.

szekérút ~ Földút a kül- és belterületen. „Sok ije vóut a határba, nem attunk mink ennek külön nevet, nem vóut rá szükség.” A gyalogút ellentéte.

út ~ Különböző szélességű kövezett vagy földes sáv a külterületen és a belterületen (15). Darvas út.

utca ucca A közismert jelentésű belterületi köznév. Valamennyi a hívalos névadás szülötte (31).

zug ~ Zsákutca. (L. még: köz)

Az út, utca jelentésű köznevek száma 19, a közneveknek 13,28%-a.

Növényzeti köznév

akác *akác* Akácfák kisebb-nagyobb csoportja a határ különböző részein „Rigēn nem vóut annyi akác a határba, nyőü az mindēnfele, nem tudom, ki ülteti őket.”

cserje *csërje* Ma a határnak tájat jelölő szántóterülete elszórtan benőtt kisebb bokrokkal. Korábban a Tisza melletti erdő egy része, majd az erdő kiirtása után sokáig bokros, sarjadó fákkal benőtt területe volt (1; 2*). „Az eke még-mégakatt egy-ety fatübe, mer úgy láccik, nem szëttik ki rëndesen.” Csërje; Csërje-járou.

erdő *erdőü* Nagy fákkal, vad növényzettel benőtt terület (6; 2). Aranyosi-erdőü; Kis-erdőü-fok.

faiskola ~ Facsometék termelésére bekerekített terület.

gyékényes *gyíkinyēs* Szántó. Eredetileg gyékénnyel, sással benőtt tó, vizenyős terület (2; 2). Nagy-gyíkinyēs; Gyíkinyēs-lapos.

gyümölcsös *gyümöücsös* Almafával beültetett terület (2). Klány gyümöücsöse.

kolokányos ~ Szántó, régen vizenyős, mocsaras kolokánnyal benőtt terület. Kolokányos. „A kolokány szúróus dudva, articsóukának is híják.”

liget ~ Nyárfával beültetett vizenyős talajú terület, lapos. Korábban a Gellér-tó része volt. Liget. „Nem lēhetëtt aszt a ríszet használni sëm mire sē, mos még oja szíp az a sok nyárfa benne.”

nádas ~ Szántóföld, régen náddal benőtt vizenyős terület, fenék. Nádas.

sásos sásas Lapos és hátság legelő, gyepe. A lapos esős időben vízállás, korábban sással benőtt tó (6). Sásas-fenék.

sulyomos sujmos Félkör alakú mély fenék és a körülötte levő kiemelkedés, szántó. A fenék eredetileg sulyomban gazdag tó (1; 7*). Sujmos; Sujmos farka.

szél szil 1. Egy határrész szélső része, vége. Sujmosz szíle.

2. A település vége. „Csak úgy montuk, a falu szílin lakik, meg ez még esz törtint a falu szílin.

szőlő szöüllőű Szőlővel beültetett, körülkerített nagy terület, zártkert (7). Bánóu-szöüllőű.

tökös ~ Lapos területű szántó. Régen vizitökkel tele tó (2*). Tökös-tóu. A növényzeti köznevek száma 14, a közneveknek 9.78%-a.

Emberi létesítményre utaló köznév

csárda ~ Szeszesített árusító hely a külterületen. Róukás csárda.

döggút dökkút Az elhullott állatok elégetésére szolgáló kibetonozott mély gödör.

gát ~ 1. A közlekedés céljára készített töltés (5). Geller-gát.

2. A Tisza mellett végigvezető árvízvédelmi töltés. Tisza-gát.

ház ~ 1. Hivatalos személyiség munkahelye és lakóhelye (2). Ríház.

2. A közigazgatás, hivatal irodái. Faluháza.

híd ~ Árok és víz felett a másik partra vezető építmény.

kocsma ~ Szeszes italt árusító hely (9). Porcsin kocsmá.

malom ~ Eredetileg szélmalom. Ma a korábbi malom környéki falurész. Kakas-malom; Malom-sziget.

műhely műhej Általánosan ismert kovácsműhely emléke, ma már rendes lakóház áll a helyén. Jóuvír-műhej.

templom ~ Istentisztelet céljára szolgáló épület (1; 2*). Zsidóu-templom; Templom-köz.

töltés töütis 1. Árvíz ellen készített gát, Tisza-gát. „A töütist minden évbe kiosztották kaszálónak. Pízt fizettünk írte, de megírte.”

2. Árok partjának felmagasítása.

3. A vasút töltése.

Az emberi létesítményre utaló köznevek száma 10, a közneveknek 6,99%-a.

Viszonylagos nagyságra, elhelyezkedésre utaló köznév

alsó alsóu Egy nagy határrésznek déli része. Alsóu-rít.

eleje ~ A tájrésznek a faluhoz közelebb eső része. Csü eleje.

első elsőü A tájrésznek a faluhoz közelebb eső része. Elsőü-düllőü.

felső felsőü A határ nagyobb részét kitevő réttől jóval magasabban fekvő, víz sohasem járta terület. Felsőüfőüd.

hátnál hátnál Egy tájrésznek a falutól legtávolabb eső része. Csü-hátnál.

kis ~ Viszonylagos nagyságot kifejező név (21*). Kis-aszóu.

nagy ~ Viszonylagos nagyságot kifejező név (21*). Nagy-aszóu.

rövid ~ A körülötte levő szántóábráktól jóval rövidebb dűlő. Rövid-düllőü.

A viszonylagos nagyságra, elhelyezkedésre utaló köznevek száma 8, a közneveknek 5,59%-a.

Településre utaló köznév

falu ~ 1. A település népi megnevezése a hivatalosabb község szó helye.

2. A település belső része. „Bémegyék a faluba, szítnízék, mit lehet kapni a bótogba.”

kert ~ 1. A családi házak előtti bekerített terület, udvar.

2. Falurész. Eredetileg egy család tulajdona, ma több családi ház és a hozzá tartozó udvar (8). Cirjáné kertje.

sor ~ Két házsorból álló falurész és a közte lévő két utca. Újsor. „Rigē csak úgy montuk, hogy az Újsoron ez még az, mán tuttuk is, hogy mejik út, mer mindēnkit ismerünk. Mos van valami neve mindēggyiknek, de asz mos sē tuggyuk.”

tanya ~ A külterületen levő magános lakóház, vagy több lakóházból, gazdasági épületből álló kis település (13). Bánóu-tanya.

ülés üls Falurész, eredetileg madarak (vízicsirkék) tartózkodási helye. Csireülés.

vadas ~ Falurész, eredetileg vadaskert. Vadas.

zug ~ Falurész. Csirezug.

A településre utaló köznevek száma 7, a közneveknek 4,89%-a.

Talajminőségre utaló köznév

aranyos ~ A Tisza egy szakaszának igen enyhe lejtésű, vastag homok-hordalékkal feltöltött partos része, valamint a körülötte levő erdő, kaszáló, szántó. Ma a határrész jelentése az elsődleges, a parti részt lapályként említik (1; 8). Aranyos; Aranyosi-fenek. „Fürdiskor ha kigyöttünk a vízből, bokáig jártunk az aranyszínű forró homogba, csak úgy kapkottuk a lábunkat, nem lehéted benne megálni.”

csontos ~ Legelő, gyepe, a község közös legelőjének a neve. Korábban a hátság része szántó. Az ásatások tanúsága szerint valamikor lakóhely volt. (1; 5). Csontos; Csontos-lapos. „Csak úgy emlégettyük eszt a legelőt, hocs Csontos. Van Csontos-part, Csontos-lapos, Csontos-vögy név is.”

páncélos páncílos Kemény talajú, nehezen művelhető szántó és legelő (2; 4). Kis-páncílos; Páncílos-hát.

szik szík Szikes terület. „Sok oja szík van a határungba. Ezén a szíken osztán nem sokat lehet termelni.” Szík-halom.

tajbok ~ Rossz minőségű szántó, lapos. Eredetileg tó, mocsaras terület (1; 4*). Tajbok; Tajbok farka.

topáncs ~ Nagy falurész. Régen tó és ér vette körül. A falu sáros, nehezen járható része volt. Topáncs. „Ősszel mők koratavasszal meggondolta az ember, hogy elménnyen ő oda, mer könnyen a sárba maratt a csizsmatalp. Szegíny emberek laktak ott.”

A talajminőségre utaló köznevek száma 6, a közneveknek 4,19%-a.